

А. П. Макаренко,
 д. е. н., професор, завідувач кафедри обліку, аналізу оподаткування та аудиту,
 Запорізька державна інженерна академія, м. Запоріжжя
 Г. С. Хайло,
 магістрант, Запорізька державна інженерна академія, м. Запоріжжя

РОЗРОБКА ПРОГРАМИ АУДИТУ ВИТРАТ НА ВИРОБНИЦТВО ПРОДУКЦІЇ З МЕТОЮ ПІДВИЩЕННЯ ЕФЕКТИВНОСТІ ДІЯЛЬНОСТІ ПІДПРИЄМСТВА

A. Makarenko,
 Doctor of Economics, professor of Accounting and Auditing Department of Zaporizhzhia State Engineering Academy
 A. Khailo,
 master of Zaporizhzhia State Engineering Academy

DEVELOPMENT OF GOODS MANUFACTURED COST AUDITING PROGRAM WITH THE AIM OF COMPANY ACTIVITY INCREASE

Авторами статті обґрунтовано необхідність розробки програми аудиту витрат на виробництво продукції з метою підвищення ефективності діяльності підприємства та запропоновано методика його проведення, програму перевірки та робочі документи аудитора. Запропонована методика аудиту витрат на виробництво продукції, на відміну від існуючих методик, включає визначення мети, завдань, загальний план аудиту, програму перевірки, складену анкету, запропоновані робочі документи аудитора, що є основним етапом аудиту витрат на виробництво та дасть змогу якісно провести аудит. Здійснення якісного й ефективного аудиту витрат виробництва забезпечує прибутковість підприємства, інформаційну прозорість різних напрямів господарської діяльності та виживання в конкурентному середовищі. Запропонована програма аудиту, анкета та робочі документи аудитора дають змогу: охопити всі аспекти обліку витрат на виробництво продукції на підприємстві, оскільки в програмі відображені основні процедури для досягнення мети аудиторської перевірки; дослідити правильність, законність, повноту та своєчасність відображення їх в обліку та звітності; вчасно виявити порушення; надати рекомендації з внесення необхідних змін в облікову політику підприємства щодо організації та методики обліку виробничих витрат. А своєчасність виявлення помилок за допомогою представлених у роботі методичних підходів до проведення аудиту, попереджує фінансові санкції та зайві витрати підприємства, що підвищує рівень ефективності роботи підприємства.

The authors described the necessity of development of goods manufactured cost auditing program with the aim of company activity increase and proposed the methods of its carrying out, auditing and working auditor documents. The proposed method of prime cost auditing, unlike other existing methods, includes determination of the goal, tasks, general plan of audit, audit program, composed questionnaire, proposed auditor working documents, which are the main phase of prime cost auditing and will give the ability to make auditing accurately. Accomplishment of high-quality and effective prime cost auditing provides profitability of the company, information transparency of different directions of economic activity and surviving in competitive environment. The proposed auditing program, questionnaire and auditor working documents give the possibilities to cover all aspects of goods manufactured cost accounting, because the program shows main operations for auditing aim; to investigate the correctness, legality, completeness and their in-time display in accounting and records; to find mistakes on time; provide recommendations on necessary changes in the accounting policy for the organization and methods of production costs calculation. A timely mistake detection in the methodological auditing approaches presented, prevents financial penalties and unnecessary costs of the company, which increases the company efficiency.

Ключові слова: аудит, витрати на виробництво продукції, собівартість, перевірка, програма перевірки, робочий документ аудитора.

Key words: audit, cost of goods manufactured, prime cost, auditing, audit program, working auditor document.

ПОСТАНОВКА ПРОБЛЕМИ

Аудит виробничої діяльності підприємства і витрат на виробництво є найважливішою і, водночас, найскладнішою частиною аудиторської перевірки.

Усі витрати на виробництво включаються до собівартості окремих видів продукції (робіт, послуг).

Собівартість одиниці продукції є основою для прийняття більшості управлінських рішень. Успіх

Таблиця 1. Анкета перевірки витрат на виробництво і собівартості продукції

№	Зміст питання	Варіант відповіді			Оцінка системи внутрішнього контролю	Примітки
		так	ні	інф. відсутня		
1	2	3	4	5	6	7
1.	Чи є на підприємстві відділ внутрішнього контролю?					
2.	Чи контролюється наявність необхідних документів, що підтверджують витрати?					
3.	Чи санкціонуються витрати відповідною особою?					
4.	Чи проводилась аудиторська перевірка у цьому році?					
5.	Чи були виявлені аудиторами порушення?					
6.	Чи відповідає документація вимогам чинного законодавства?					
7.	Застосування облікових регістрів: - рекомендовані; - із застосуванням ЕОМ (програма, відомості тощо)					
8.	Чи були у звітному періоді суттєві зміни в технології виробництва продукції на підприємстві?					
9.	Чи затвержені на підприємстві методичні рекомендації щодо розрахунку виробничої собівартості продукції?					
10.	Чи були у звітному періоді зміни щодо віднесення витрат на виробництво?					
11.	Чи були у звітному періоді зміни методу калькулювання собівартості продукції?					
12.	Чи були у звітному періоді зміни складу і змісту калькуляційних статей?					
13.	Чи ведеться аналітичний облік: - за видами виробництва; - за підрозділами підприємства; - за центрами витрат і відповідальності; - за статтями витрат і групами або видами продукції?					
14.	Чи були у звітному періоді зміни методів розподілу непрямих витрат між окремими об'єктами обліку витрат?					
15.	Чи встановлено наказом про облікову політику перелік і склад змінних та постійних загальновиробничих витрат?					
16.	Чи відповідає відображення на рахунку 23 «Виробництво» витрат на виробництво вимогам П(с)БО 16: прямих матеріальних витрат; прямих витрат на оплату праці; інших прямих витрат; виробничих наклад-них витрат і втрат від браку продукції?					
17.	Чи були у звітному періоді зміни в класифікації витрат на прямі і непрямі?					
18.	Чи були у звітному періоді зміни в класифікації витрат на постійні та змінні?					

підприємства залежить від своєчасної та достовірної інформації про формування собівартості, тому що: витрати на виробництво є базою для встановлен-

ня ціни продажу; інформація про собівартість знаходиться в основі прогнозування та управління виробництвом та використовується для вирішення ве-

Таблиця 2. Загальний план проведення аудиторської перевірки витрат на виробництво продукції

№	Етапи	Перелік процедур	Термін етапу аудиту	П.І.Б.
1	2	3	4	5
1	Підготовчий	Обмін листами, укладення договору, ознайомлення з діяльністю підприємства, оцінка системи внутрішнього контролю та бухгалтерського обліку, визначення аудиторського ризику, суттєвості, планування аудиту витрат на виробництво продукції		
2	Основний	1. Перевірка залишків незавершеного виробництва на початок періоду. 2. Перевірка правильності документального оформлення операцій з обліку витрат на виробництво. 3. Перевірка правильності відображення інформації про витрати, що складають собівартість продукції. 4. Перевірка правильності визначення суми втрат від браку, віднесеної на виробничу собівартість продукції. 5. Перевірка правильності розподілу загальновиробничих витрат. 6. Перевірка правомірності та своєчасності включення витрат до складу собівартості продукції (робіт, послуг). 7. Перевірка правильності розрахунку виробничої собівартості продукції. 8. Оцінка правильності формування собівартості продукції по об'єктам калькулювання. 9. Підтвердження обґрунтованості обраного методу калькулювання продукції. 10. Перевірка правильності кореспонденції рахунків з обліку витрат на виробництво продукції. 11. Перевірка відповідності записів аналітичного і синтетичного обліку на рахунках витрат записам в облікових регістрах, Головні книзі, звітності		
3	Заключний	Здійснення процедур зі систематизації та обґрунтування отриманої інформації (підготовка аудиторського висновку та складання аудиторського звіту)		

Таблиця 3. Програма аудиту витрат на виробництво продукції

№	Аудиторські процедури	Мета та якість	Задачі	Аудиторські докази	Метод перевірки	Код робочого документа	Період перевірки	ПІБ
1	Перевірка залишків незавершеного виробництва на початок періоду	3	4	5	6	7	8	9
1	Перевірка залишків незавершеного виробництва на початок періоду	Впевнитись у правильності формування залишків незавершеного виробництва на початок періоду (А, Б, Г)	1. Перевірка відповідності залишків незавершеного виробництва на початок періоду шлямхом пере-вирки залишків на кінець попереднього періоду 2. Перевірка повноти та правильності формування залишків на початок періоду шляхом пере-вирки залишків на кінець попереднього періоду	Баланс, Журнал 5, Головна книга	Документальний, арифметичний	BB-1.1		
2	Перевірка правильності документального оформлення операцій з обліку витрат на виробництво	Впевнитись у правильності документального оформлення операцій з обліку витрат на виробництво (А, Б, Г, Є)	1. Перевірка правильності документального оформлення операцій з обліку витрат на виробництво	Лімітно-забірні картки, накладні-вимоги на відпуск (внутрішнє переміщення) матеріалів, розрахунково-платіжні відомості, табелі обліку робочого часу, довідки бухгалтерії, розрахунки амортизації, рахунки, акти виконаних робіт, відомості розподілу загально-виробничих витрат, акти про брак	Документальний	BB-2		
3	Перевірка правильності відображення інформації про витрати, що складають собівартість продукції	Впевнитись у правильності відображення інформації про витрати, що складають собівартість продукції (А, Б, Г, Д)	1. Перевірка правильності та повноти формування матеріальних витрат 2. Перевірка правильності та повноти формування витрат на оплату праці 3. Перевірка правильності та повноти формування відрахувань на соціальні заходи 4. Перевірка правильності розрахунку амортизаційних відрахувань 5. Перевірка правильності та повноти формування інших витрат	Лімітно-забірні картки, накладні-вимоги на відпуск (внутрішнє переміщення) матеріалів (внутрішнє переміщення) матеріалів	Арифметичний, з'ясування	BB-3.1, BB-3.2, BB-3.3		
4	Перевірка правильності визначення суми витрат від браку, віднесеної на виробничу собівартість продукції	Впевнитись у правильності визначення суми витрат від браку, віднесеної на виробничу собівартість продукції (А, Б, Г)	Перевірка правильності визначення суми витрат від браку, віднесеної на виробничу собівартість продукції	Акти про брак, розрахунок втрат від браку	Арифметичний, з'ясування	BB-4		
5	Перевірка правильності розподілу загально-виробничих витрат	Впевнитись у правильності розподілу загально-виробничих витрат	Перевірка правильності розподілу загально-виробничих витрат	Відомість розподілу загально-виробничих витрат	Документальний, арифметичний	BB-5		
6	Перевірка правомірності та своєчасності включення витрат до складу собівартості продукції (робіт, послуг)	Впевнитись у правомірності та своєчасності включення витрат до складу собівартості продукції (робіт, послуг) (Б, Є)	Перевірка правомірності та своєчасності включення витрат до складу собівартості продукції (робіт, послуг)	Калькуляція	Аналітичний, документальний	BB-6		
7	Перевірка правильності розрахунку виробничої собівартості продукції	Впевнитись у правильності розрахунку виробничої собівартості продукції (Б, Г, Д, Є)	Перевірка правильності розрахунку виробничої собівартості продукції	Калькуляція	Арифметичний	BB-7		
8	Оцінка правильності формування собівартості продукції по об'єктам калькулювання	Впевнитись у правильності формування собівартості продукції по об'єктам калькулювання (А, Б, Г)	Перевірка правильності формування собівартості продукції по об'єктам калькулювання	Розрахунок по кожному виду продукції	Арифметичний, з'ясування	BB-8		
9	Підтвердження обґрунтованості обраного методу калькулювання продукції	Впевнитись в обґрунтованості обраного методу калькулювання продукції (Б, Д)	Перевірка обґрунтованості обраного методу калькулювання продукції	Визначення доцільності обраного методу калькулювання	З'ясування, документальний	BB-9		
10	Перевірка правильності кореспонденції рахунків з обліку витрат на виробництво продукції	Впевнитись у правильності кореспонденції рахунків з обліку витрат на виробництво продукції (Б, Г)	Перевірка правильності кореспонденції рахунків з обліку витрат на виробництво продукції	Лімітно-забірні картки, розрахунково-платіжні відомості, довідки бухгалтерії, розрахунок зарахування амортизації	Документальний, з'ясування	BB-10		
11	Перевірка відповідності записів аналітичного і синтетичного обліку на рахунок витрат записам в облікових регістрах, Головні книги, звітності	Впевнитись у відповідності записів аналітичного і синтетичного обліку на рахунок витрат записам в облікових регістрах, Головні книги, звітності (Г, Д, Є)	Перевірка відповідності записів аналітичного і синтетичного обліку на рахунок витрат записам в облікових регістрах, Головні книги, звітності	Журнал 5, Головна книга в частині рахунків обліку витрат на виробництво, Баланс	Документальний, з'ясування, арифметичний	BB-11		

**Таблиця 4. Робочий документ аудитора
ВВ-1.1 — Перевірка відповідності залишків незавершеного виробництва
на початок звітної періоду**

№ з/п	Дата	Головна книга, грн.	Баланс, грн.	Журнал №5, грн.	Відхилення Головної книги від Балансу, грн.	Відхилення Головної книги від Журналу №5, грн.
1	2	3	4	5	6	7

**Таблиця 5. Робочий документ аудитора
ВВ-1.2 — Перевірка повноти та правильності формування залишків
незавершеного виробництва на початок звітної періоду**

№ з/п	Показники	За даними підприємства		За даними аудиту		Відхилення (+/-)
		На початок звітної періоду	На кінець звітної періоду	На початок звітної періоду	На кінець звітної періоду	
1	2	3	4	5	6	7
1	Залишок у фінансовій звітності (Баланс) – рядок 1102 «Незавершене виробництво», грн.					

ликої кількості поточних оперативних завдань управління.

Здійснення якісного й ефективного аудиту витрат виробництва забезпечує прибутковість підприємства, інформаційну прозорість різних напрямів господарської діяльності та виживання в конкурентному середовищі. Тому актуальною проблемою на сьогодні стає перевірка правильності, своєчасності та законності відображення витрат виробництва в обліку.

АНАЛІЗ ОСТАННІХ ДОСЛІДЖЕНЬ І ПУБЛІКАЦІЙ

Дослідженням проблемних питань аудиту витрат на виробництво продукції присвячені праці таких вітчизняних та зарубіжних вчених, як: Ф.Ф. Бутинець [1], С.Ф. Голов [6], Н.А. Іванова [2], С.Б. Ільїна [3], Л.П. Кулаковська [4], Ю.В. Піча, О.В. Ролінський, Ю.С. Цал-Цалко [7], А.Д. Шеремет [8] та інших. Проте саме питання розробки програми аудиту витрат на виробництво продукції розкрито не достатньо та потребує подальшого дослідження.

ПОСТАНОВКА ЗАВДАННЯ

Метою роботи є розробка програми аудиту витрат на виробництво продукції з метою підвищення ефективності діяльності підприємства.

ВИКЛАД ОСНОВНОГО МАТЕРІАЛУ ДОСЛІДЖЕННЯ

Метою аудиту витрат на виробництво продукції є підтвердження правильності, законності, повноти та своєчасності відображення їх в обліку та звітності.

У процесі перевірки витрат на виробництво продукції вирішуються наступні завдання аудиту:

— оцінка обґрунтованості застосовуваного методу обліку витрат, варіанту зведеного обліку витрат, методів розподілу загальногвиробничих витрат;

— підтвердження первинної оцінки систем бухгалтерського обліку та внутрішнього контролю виробничих витрат;

— підтвердження вірогідності оформлення та відображення в обліку прямих і накладних (непрямих) витрат;

— оцінка якості інвентаризації незавершеного виробництва;

— арифметичний контроль показників собівартості по даним зведеного обліку витрат на виробництво.

Передує початку аудиту попередній огляд, який проводиться з метою оцінки слабких і сильних сторін внутрішнього контролю процесу виробництва і витрат. Анкету перевірки витрат на виробництво і собівартості продукції наведено у таблиці 1.

Після проведення попереднього планування починається розробка загального плану аудиту.

План аудиту — це документ, який зокрема, розглядає характер, час та обсяг аудиторських процедур, які повинні виконуватися працівниками аудиторської фірми для отримання достатніх та відповідних аудиторських доказів з метою зменшення аудиторського ризику до прийнято низького рівня [5].

Після складання загального плану аудиторської перевірки складається програма аудиту витрат на виробництво продукції.

Програма аудиту — це документ, що містить перелік завдань у визначеній послідовності їх виконання, за допомогою яких отримуються достатні та надійні аудиторські докази у відповідності до мети перевірки щодо відповідного клієнта [5].

Робочу програму аудиту витрат на виробництво продукції наведено в таблиці 3.

Для вирішення поставлених завдань аудиту витрат на виробництво продукції пропонуємо робочі документи аудитора, які, на думку авторів, стануть обґрунтованими доказами якісного аудиту витрат виробництва.

Робочі документи аудитора наведені в таблицях 4—20.

Таблиця 6. Робочий документ аудитора ВВ-2 – Перевірка правильності документального оформлення операцій з обліку витрат на виробництво

Основні реквізити первинних документів (за елементами витрат)		Наявність (+; -)	Примітки аудитора
1		2	3
<i>Матеріали</i>	<p>Лімітно-забірна картка:</p> <ul style="list-style-type: none"> - місяць; - рік; - назва матеріалу; - ліміт видачі; - дата видачі; - видана кількість; - залишок ліміту; - підпис начальника відділу, що встановив ліміт; - підпис начальника підрозділу-одержувача; - підпис завідувача складом. <p>Накладна-вимога на відпуск (внутрішні переміщення) матеріалів:</p> <ul style="list-style-type: none"> - дата складання; - підстава видачі; - прізвище того, кому видати; - назва матеріальних цінностей; - одиниця виміру; - кількість (затребувано); - кількість (відпущено); - ціна; - сума; - підпис особи, що дозволила відпуск; - підпис особи, що здійснила відпуск; - підпис головного бухгалтера; - підпис одержувача 		
<i>Заробітна плата</i>	<p>Табель обліку робочого часу:</p> <ul style="list-style-type: none"> - назва підприємства; - назва структурного підрозділу; - звітний період; - дата заповнення; - табельний номер працівника; - П.І.Б.; - посада; - відмітки про явки та неявки за числами місяця (годин); - відпрацьовано за місяць; - всього неявок; - оклад (тарифна ставка); - підпис відповідальної особи; - підпис керівника структурного підрозділу; - підпис працівника кадрової служби. <p>Розрахунково-платіжна відомість:</p> <ul style="list-style-type: none"> - дата складання; - підприємство (організація); - нараховано за видами оплат; - утримано; - підпис головного бухгалтера 		
<i>Відрахування на соціальні заходи</i>	<p>Довідка бухгалтерії:</p> <ul style="list-style-type: none"> - назва документа; - дата складання; - назва підприємства; - зміст господарської операції; - сума; - підпис відповідальної особи; - підпис головного бухгалтера 		
<i>Амортизація</i>	<p>Розрахунок амортизації:</p> <ul style="list-style-type: none"> - підприємство; - види ОЗ; - норма амортизації; - первісна вартість; - сума амортизації; - підпис головного бухгалтера 		
<i>Інші витрати</i>	<p>Рахунок</p> <ul style="list-style-type: none"> - підприємство; - номер документа; - дата документа; - назва товару; - одиниця виміру; - кількість; - ціна; - сума; - підпис директора; - підпис головного бухгалтера 		
<i>Інші витрати</i>	<p>Акт виконаних робіт</p> <ul style="list-style-type: none"> - дата складання; - місце складання; - замовник; - виконавець; - перелік виконаних робіт; - вартість виконаних робіт; - підписи та печатки сторін 		

Таблиця 7. Робочий документ аудитора ВВ-3.1 – Перевірка правильності та повноти формування матеріальних витрат

Матеріали	Норма матеріалів на одиницю продукції (ліміт)	Кількість матеріалів, відпущених у виробництво (згідно з лімітно-забірною картою)	Відхилення	Причини відхилень	Примітки аудитора
1	2	3	4	5	6

Таблиця 8. Робочий документ аудитора ВВ-3.2 – Перевірка правильності розрахунку собівартості матеріалів, списаних на виробництво

№	Показник	За даними підприємства			За даними перевірки			Відхилення
		Кількість	Ціна	Сума	Кількість	Ціна	Сума	
1	2	3	4	5	6	7	8	9
1.	Залишок матеріалів на початок місяця							
2.	Придбано за місяць:							
2.1	Партія 1							
2.2	Партія 2							
	...							
3.	Разом							
4.	Списано матеріали на виробництво							
5.	Залишок матеріалів на кінець місяця							

Таблиця 9. Робочий документ аудитора ВВ-3.3 – Перевірка правильності та повноти формування витрат на оплату праці

Кількість фактично відпрацьованих годин	Годинна тарифна ставка	Розрахунок суми заробітної плати	Відхилення (за даними проведеної перевірки)
1	2	3	4

Таблиця 10. Робочий документ аудитора ВВ-3.4 – Перевірка правильності та повноти формування відрахувань на соціальні заходи

№	Показник	За даними підприємства	За даними аудиту	Відхилення
1	2	3	4	5
1.	База нарахування ЄСВ			
2.	Ставка ЄСВ			
3.	Розрахунок			
4.	Сума нарахованого ЄСВ в обліку			

Таблиця 11. Робочий документ аудитора ВВ-3.5 – Перевірка правильності розрахунку амортизаційних відрахувань

Метод амортизації згідно з прийнятою обліковою політикою підприємства	Період	Первинна вартість ОЗ	Ліквідаційна вартість ОЗ	Строк корисного використання ОЗ	Розрахунок суми амортизаційних відрахувань	Місячна сума амортизації	Відхилення за даними аудиту
1	2	3	4	5	6	7	8

Таблиця 12. Робочий документ аудитора ВВ-3.6 – Перевірка правильності та повноти формування інших витрат

Витрати	Сума визнаних витрат в обліку	Дата визнання витрат	Підстава визнання витрат	Сума витрат згідно з актом звірки з контрагентом	Відхилення
1	2	3	4	5	6

Таблиця 13. Робочий документ аудитора ВВ-4 – Перевірка правильності визначення суми втрат від браку, віднесеної на виробничу собівартість продукції

№	Показник	За даними підприємства	За даними аудиту	Відхилення
1	2	3	4	5
1.	Вартість остаточно забракованої продукції			
2.	Витрати на виправлення браку			
3.	Справедлива вартість остаточно забракованої продукції			
4.	Сума втрат, відшкодована за рахунок винних осіб			
5.	Сума, отримана від постачальників за неякісні матеріали як відшкодування			
6.	Втрати від браку, що включаються до виробничої собівартості продукції			

**Таблиця 14. Робочий документ аудитора
ВВ-5 — Перевірка правильності розподілу загальновиробничих витрат**

№	Показник	За даними підприємства	За даними аудиту	Відхилення
1	2	3	4	5
1	База розподілу за нормальною потужністю, машино-години			
2	Загальновиробничі витрати за нормальною потужністю, з них: - змінні; - постійні			
3	База розподілу за фактичною потужністю, машино-години			
4	Фактичні загальновиробничі витрати, у тому числі: - змінні; - постійні: 1) постійні розподілені; 2) постійні нерозподілені			
5	Включення загальновиробничих витрат до витрат на виробництво продукції, грн.			
6	Включення загальновиробничих витрат до собівартості реалізації, грн.			

**Таблиця 15. Робочий документ аудитора
ВВ-6 — Перевірка складу статей виробничої собівартості продукції**

№ з/п	Статті	Сума, грн.		Відхилення	Причини відхилення
		За даними бухгалтерського обліку	За даними аудиту		
1	2	3	4	5	6
1	Прямі матеріальні витрати: - сировина та матеріали; - паливо; - купівельні напівфабрикати; - інші матеріали				
2	Прямі витрати на оплату праці: - заробітна плата працівників, зайнятих у виробництві; - інші виплати працівникам				
3	Інші прямі витрати: - відрахування на соціальні заходи; - амортизація виробничого обладнання; - втрати від браку				
4	Загальновиробничі витрати: - витрати на управління виробництвом; - витрати на опалення, освітлення, водопостачання, водовідведення та інше утримання виробничих приміщень; - амортизація основних засобів загальновиробничого призначення; - витрати на охорону праці, техніку безпеки і охорону навколишнього природного середовища				

**Таблиця 16. Робочий документ аудитора
ВВ-7 — Перевірка правильності розрахунку
виробничої собівартості продукції**

№	Стаття калькуляції	Сума, грн.		Відхилення
		За даними підприємства	За даними аудиту	
1	2	3	4	5
1.	Задано у виробництво			
2.	Зворотні відходи			
3.	Брак			
4.	Задано за вирахуванням відходів та браку			
5.	Витрати по переділу			
6.	Виробнича собівартість продукції			

**Таблиця 17. Робочий документ аудитора
ВВ-8 — Оцінка правильності формування собівартості продукції
по об'єктам калькулювання**

№	Статті виробничої собівартості	За даними підприємства		За даними аудиту		Відхилення	
		Продукція А	Продукція Б	Продукція А	Продукція Б	Продукція А	Продукція Б
1	2	3	4	5	6	7	8
1.	Прямі матеріали						
2.	Прямі витрати на оплату праці						
3.	Нарахування на заробітну плату						
4.	Амортизація						
5.	Непрямі витрати (розподіл відносно обраної бази)						
6.	Виробнича собівартість						

Таблиця 18. Робочий документ аудитора ВВ-9 — Перевірка обґрунтованості методу калькулювання продукції

№ з/п	Показник	За даними підприємства	Примітки аудитора
1	2	3	4
1.	Розрахунок фактичної собівартості продукції		
2.	Тип виробництва		
3.	Об'єкт калькулювання		
4.	Обраний метод калькулювання відповідно до Наказу про облікову політику		

Таблиця 19. Робочий документ аудитора ВВ-10 — Перевірка правильності кореспонденції рахунків з обліку витрат на виробництво

№ з/п	Зміст господарських операцій	За даними підприємства			За даними аудиту			Відхилення та виправлення		
		Д-т	К-т	Сума, грн.	Д-т	К-т	Сума, грн.	Д-т	К-т	Сума, грн.
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11

Таблиця 20. Робочий документ аудитора ВВ-11 — Перевірка відповідності записів аналітичного і синтетичного обліку на рахунках витрат записам в облікових регістрах, Головній книзі, звітності

№	Показники	Сума незавершеного виробництва, грн.			
		31.03	30.06	30.09	31.12
1	2	3	4	5	6
1.	Залишок у журналі				
2.	Залишок у Головній книзі				
3.	Залишок у фінансовій звітності				
4.	Відхилення: - Журналу від Головної книги - Головної книги від фінансової звітності				

ВИСНОВКИ

У роботі розроблено програму аудиту витрат на виробництво продукції з метою підвищення ефективності діяльності підприємства, яка включає анкету, загальний план аудиту, програму аудиту та робочі документи аудитора.

Запропонована методика надасть змогу аудитору:

- охопити всі аспекти обліку витрат на виробництво продукції на підприємстві;
- дослідити правильність, законність, повноту та своєчасність відображення їх в обліку та звітності;
- вчасно виявити порушення;
- провести якісний аудит;
- надати рекомендації з внесення необхідних змін в облікову політику підприємства щодо організації та методики обліку виробничих витрат;
- підвищити ефективність діяльності підприємства.

Література:

1. Бутинець Ф.Ф. Аудит: стан і тенденції розвитку в Україні та світі: монографія / Ф.Ф. Бутинець, Н.І. Петренко. — Житомир: ЖДТУ, 2003. — 408 с.
2. Іванова Н.А. Організація і методика аудиту: навч. посіб. / Н.А. Іванова, ОВ. Ролінський. — К.: Центр учбової літератури, 2008. — 216 с.
3. Ільїна С.Б. Основи аудиту: навч.-практ. посібник / С.Б. Ільїна. — К.: Кондор, 2009. — 378 с.
4. Кулаковська Л.П. Організація і методика аудиту: навч. посіб. / Л.П. Кулаковська, Ю.В. Піча. — К.: Каравела, 2004. — 568 с.
5. Огічук М.Ф. Аудит: навч. посібник. — 3-тє вид., переробл. і допов. / М.Ф. Огічук, І.Т. Новіков, І.І. Рагуліна. — К.: Алерта, 2016. — 752 с.

6. Фінансовий облік: підручник / С.Ф. Голов, В.М. Костюченко, І.Ю. Кравченко, Г.А. Ямборко. — К.: Лібра, 2005. — 976 с.

7. Цал-Цалко Ю.С. Витрати підприємства: навч. посібник / Ю.С. Цал-Цалко. — Житомир: Житомирський інженерно-технологічний інститут, 2002. — 647 с.

8. Шеремет А.Д. Аудит: учебное пособие / А.Д. Шеремет, В. П. Суйц. — Москва: Инфра-М, 2004. — 318 с.

References:

1. Butynets', F. F. and Petrenko, N. I. (2003), Audit: stan i tendentsii rozvytku v Ukraini ta sviti [Audit: status and trends of development in Ukraine and the world], ZhDTU, Zhytomyr, Ukraine.
2. Ivanova, N. A. and Rolins'kyj, O. V. (2008), Orhanizatsiia i metodyka audytu [Organization and methodology of audit], Tsentru uchbovoi literatury, Kyiv, Ukraine.
3. Il'ina, S. B. (2009), Osnovy audytu [Bases of audit], Kondor, Kyiv, Ukraine.
4. Kulakovs'ka, L. P. and Picha, Yu. V. (2004), Orhanizatsiia i metodyka audytu [Organization and methodology of audit], Karavela, Kyiv, Ukraine.
5. Ohijchuk, M. F. Novikov, I. T. and Rahulina, I. I. (2016), Audit [Audit], 3rd ed, Alerta, Kyiv, Ukraine.
6. Holov, S. F. Kostiuchenko, V. M. Kravchenko, I. Yu. and Yamborko, H. A. (2005), Finansovyj oblik [Financial accounting], Libra, Kyiv, Ukraine.
7. Tsal-Tsalko, Yu. S. (2002), Vytraty pidpryiemstva [Costs of the company], Zhytomyrs'kyj inzhenerno-tekhnologichnyj instytut, Zhytomyr, Ukraine.
8. Sheremet, A. D. and Sujc, V. P. (2004), Audit [Audit], Infra-M, Moskva, Russia.

Стаття надійшла до редакції 05.01.2017 р.